

МІСТО НА ГОРІ

№11 (74) 2015

ХРИСТІЯНСЬКА МІСІОНЕРСЬКА ГАЗЕТА

«Не може сховатися місто,
що стоїть на верховині гори»

(Євангеліє від Матвія 5:14)

Ярл ПЕЙСТІ, євангеліст

Загальновідомо: тіло смертне, душа ж не вмирає. Та де вона опиняється, коли людина переступає поріг земного життя? Точну відповідь на це запитання можна знайти в єдиному достовірному джерелі – Біблії. Всі інші тлумачення потойбіччя – людські припущення та вигадки.

Згідно зі Священним Писанням у вічності для наших душ є тільки два місця – рай і пекло. Тож після смерті ми будемо або блаженствувати в раю, або мучитись у пеклі. Іншого не дано. Жодного слова про якусь проміжну ланку, посередницьку інстанцію, яка нібито існує перед дверима цих двох, на сторінках Божого послання не знайдемо. Проте багато людей все ж вірять, що саме там, в так званому чистилищі, душі померлих очищуються від наслідків гріховного життя і після цього отримують Божий присуд. І чим більше, мовляв, за них моляться на землі, тим імовірніше їм потрапити до раю. Насправді це небезпечні й оманливі домисли, на які опираються люди, що не шукають істини і таким чином можуть навки занепасти свої душі.

Один із найяскравіших прикладів того, що саме в земному житті людина визначає для себе, якою буде її вічність, – біблійна історія про багача і Лазаря. Після смерті перший потрапив у пекло, а Лазаря Ангели віднесли до раю. Знемагаючи від нестерпних мук, багач, побачивши вдалечині Авраама та знайомого Лазаря, заблагав про допомогу: «Змилюся, отче Аврааме, наді мною і пошли мені Лазаря, нехай умочить у воду кінця свого пальця і мого язика прохолодить, бо я мучуся в полум'ї

ЩОБ ВІДЧИНІЛИСЬ ВОРОТА РАЮ

цям!» Але у відповідь почув категоричну і обгрунтовану відмову: «...поміж нами та вами велика безодня поставлена, так що ті, що хочуть, переходити не можуть ізвідси до вас, ані не переходять ізвідти до нас» (Євангеліє від Луки 16: 19-31).

Отже, Слово Боже прямо вказує, що після того, як душа покинула тіло, змінити бодай щось неможливо. (Якби було інакше, то наше земне життя стосовно вічності не мало б ніякої мети і ніякого значення.) Саме тут, на землі, нам дано визначитися, де ми пробуватимемо потім, коли наші тіла повернуться туди, звідки взяті (стануть прахом). Якщо ми увіруємо в Спасителя, що на Голгофі подарував нам прощення гріхів, то опинимося у раю. Якщо ж відкинемо цей дар, то отримаємо муки. Апостол Павло у Посланні до галатів (6:7,8) скеровує нас доро-

гою порятунку: «...хто сіє в плоть свою, від плоті пожне тління, а хто сіє для духа, від духу пожне життя вічне». Турбуючись лише про тіло, спрямовуючи всі помисли і діла тільки на задоволення своїх фізичних та моральних потреб, ми сіємо в плоть. А повіривши в Благую Звістку про спасіння через Ісуса Христа та очищаючи душу від гніву, обману, заздрости і всього злого, ми сіємо в дух, тобто відроджуємо його.

Можна відвідувати храм, виконувати ритуали богослужіння, повторювати молитви і озвучувати символи віри. Також знати напам'ять тексти звернень до святих, ставити перед іконами безліч свічок і навіть всю ніч стояти на колінах. Та релігійні обряди й благочестивий вигляд не здатні відкрити ворота раю. Якщо в серці немає істинної спраги пізнати Бога, то воно буде залишатись по-

Спасіння в Ісусі

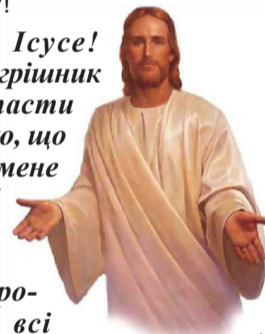
рожнім, без Божого Духу. І всі праведні труди будуть марними.

Дорога до Господа вимощена вірою, істинною та безперечною, яка не потребує доказів чи пояснень. Вона проявляється в усвідомленні абсолютної залежності від Бога, відчутті постійної потреби в Ньому і бажанні завжди бути в Його владі та Його волі. Лише цей шлях надійний і веде людину до порятунку від мук пекла.

Якщо хочеш ним іти, прагнеш пізнати милість Божу, потрібно відкрити свою душу, запросити туди Господа і віддати себе в Його руки. Сказати Ісусу Христу, що потребуєш Його, просити, аби Духом Святим Він оселився у серці.

Достовірною ознакою того, що ми спасенні, тобто наш дух відроджений, є те, що в нас живе Святий Дух. Він і свідкує нашому духові, що ми діти Божі. Так каже Біблія. Тож за справу!

**«Господи Ісусе!
Визнаю, що я грішник
і сам себе спасти
не можу. Вірю, що
Ти помер за мене
на Голгофі
і прийняв
покарання за
мої гріхи. Про-
шу: прости всі
мої провини, увійди
у моє серце і будь моїм Господом
та Спасителем. Довіряю Тобі
своє життя, хочу жити
Тобі і служити Тобі. Амінь.»**

Від редактора

Нещодавно у Києві відвідала відбірковий футбольний матч чемпіонату Європи «Україна – Іспанія». Бачене там і пережите викликало неабиякі емоції й справило сильні враження. Щось неймовірне відбувалось уже на підступах до стадіону. Сотні, тисячі людей пліч-о-пліч, компаніями, сім'ями, з дітьми та внуками, рухаючись в єдиному ритмі до входів, у якийсь момент раптом почали співати гімн України. Це було щось дивовижне. «Душу й тіло ми положим за нашу свободу...» – багатоголосим хором підносилося до небес. Радість такого єднання захоплювала і надихала, хвилювання стискало горло, на очах тремтіли сльози. Співаючи разом зі всіма, думала, як ми змінилися за ці два буремні роки. Яскраво проявились національне самоусвідомлення, небайдужість до долі країни, бажання особисто впливати на хід історії...

На трибунах так само з перших секунд гри і до останньої миті продовжував вирувати нестримуваний патріотизм. Його нічим було не згасити. Гол у наші ворота ще на початку матчу ніяк не вплинув на вболівальників, їхню винятково гарячу підтримку. Іноді здавалось, що всі сто тисяч людей зібралися просто задля того, щоб дати вихід своїм патріотичним почуттям. Раз по раз багатотисячні хвилі піднятих з українськими прапорами рук, проголошення слави Україні та її

ТОМУ РОДУ НЕ БУДЕ ПЕРЕВОДУ, В КОТРОМУ БРАТТЯ МИЛЮТЬ ЗГОДУ

героям, овації – все це практично не залежало від того, що відбувалося на полі. Всі як один, ми вкладали силу своїх сердець в перемогу наших хлопців, а відтак і всієї країни. Їхала додому з відчуттям особистого свята, свята єдності, згоди, любові до своєї землі.

А перед сном, відкривши Біблію, прочитала молитву ізраїльського царя Давида (володарював

40 років, об'єднав дванадцять колін єврейського народу в одне царство зі столицею в Єрусалимі, привів народ Ізраїлю до багатьох перемог у оборонних війнах), що неабияк здивувала мене. Цей успішний можновладець просив: «Боже, ...розпорош ти народи, що воєн бажують!» (Псалом 67:31). Ого, у мене від такого Давидового дерзновіння аж подих перехопило. Давид добре знав, що відсутність єдності знесилоє військо, тому й кликав до Бога з проханням розпорошити тих, що зазіхають на ізраїльську землю, – роз'єднати, роздробити на маленькі частини, відокремити одне від одного. Щоб до країни нападників прийшов розбрат, ворогування між собою і в результаті ослабшала їхня міць.

Це було підтвердженням думок, що заповнили в той вечір мій розум, про виняткове значення спільності, неподільності, про те, що саме єднання робить націю незламною силою. Події далекого й близького минулого дають нам безліч доказів того, що позбавлені державницького мислення удільні князі безперервними особистими чварами і змаганням за булаву завдавали великої шкоди

Продовження на стор. 2

Наша мета – увійти в кожен гім, тому що Божа мета – увійти у кожне серце

Продовження, початок на стор. 1

своїй землі. Єднання ж навпаки – завжди допомагало досягати перемог, успіхів, навіть у безвихідних ситуаціях.

Розмірковуючи над текстами Святого Письма, ледь не з кожної його сторінки ми можемо почерпнути Божий меседж про надзвичайну важливість і силу єдності, чи то в домі (сім'ї), чи то в місті, чи в державі. Вражаючим біблійним прикладом вдалої взаємодії мешканців землі було будівництво Вавилонської вежі (Буття 11:1-9). У людей тоді була одна мова, одна мета, одні прагнення. Вони так дружно і завзято взялись за спорудження башти висотою до неба, що змусили втрутитись у ту справу Самого Бога. Бо, побачивши їхню єдність і, як наслідок, триумфальну працю, Вла-

дика всесвіту визнав, що нічого неможливого для таких людей тепер не існує, і вони зроблять задумане. Іншим яскравим підтвердженням значущої, визначальної ролі єднання є остання молитва Ісуса Христа (Євангеліє від Івана, розділ 17). Про що вона була? Перед розп'яттям наш Господь благав Небесного Отця за тих, котрі в нього повірили, за Своїх послідовників, і просив для них лише єдності, нічого більше. І ще один текст Писання – однозначний і безкомпромісний. У відповідь на звинувачення фарисеїв (Євангеліє від Матвія 12: 22-26) Ісус Христос вже прямо вказує, що царство, поді-

лене всередині себе, не втримається, воно запустіє, тобто перестане існувати.

Від Всевишнього – розпорошення, від Нього ж – братерство та солідарність. Тож смирімося, українці, під Його сильну руку, схилимо голови, відкріймо серця і з трепетом благаймо Владика світу розпорошити тих, хто воєн бажає. Та з благоговінням просімо Вседержителя об'єднати нас, зміцнити, дати мудрості жити так, щоб Україна розквітла і ми благословенно господарювали на даній Богом землі.

Алла ГАНДЗЮК

Слово священника

Все на світі, крім гріха, походить від Бога. Це аксіома. З Його святої волі і ми є на цій багаторстраждальній землі – долині сліз і плачу. Втішає тільки те, що покликані ми до щасливої вічності, і це, зрештою, найважливіше за все на світі й за сам світ. Покликані безмежною любов'ю Творця. Шкода лиш, що цю величну, життєдайну любов зневажаємо, зраджуємо своїми гріхами. Нищівна гордіня відкинула нас від Бога і топить у пекельному вогні сатанинських нечистот. Ось тому сьогодні чи не все людство, не усвідомлюючи катастрофічності свого становища, як колись пасажери потопляючого «Титаніка», стрімко наближається до погибелі. Стремління одних людей вершити долі інших призводять до розколів, ворожнечі, протистоянь. Через це то тут, то там по всій земній кулі спалахують криваві вогнища збройних конфліктів.

Можливо, саме тому біда прийшла і в наш дім. Тисячі родин втратили своїх рідних, залишилися без житла, роботи, засобів для існування. Українців позбавлено впевненості в завтрашньому дні. Водночас війна, в яку нас так несподівано втягнуто, допомогла нам усвідомити, що перед силою

зла поодиноці ми безпорадні. Прийшло розуміння, що задля спільного порятунку потрібно діяти разом. Це якоюсь мірою згуртувало націю. Багато громадян самовіддано стали на захист Вітчизни.

Але чи об'єдналися ми у спільній молитві до Бога? Чи згадали заповіді Божі? Чи припинили лицемірити, обманувати, заздрити, красти?! Саме у важкий час випробувань нам варто щиро покаятися у своїх гріхах, просити Вседержителя очистити наші душі від зла і наповнити їх любов'ю одне до одного.

За останні десять років у нас відбулося уже дві революції, від яких очікували змін на краще. Проте сподіваного результату так і не отримали. Може, причина в тому, що не йдемо дорогою духовного відродження. Не повернулися до Бога, Який є мірою справедливості та водночас джерелом безумовної любові. Не любимо, як заповідає Бог, забуваємо, а чи не знаємо, що тільки любов є вічною. а з часів Ісуса Христа – спасенною євангелізацією світу. Апостол Павло в Посланні до коринтян з шанобливим захопленням пише про

любов натхненну оду: «Любов довготерпить, любов милосердствує, не заздрить, любов не величається, не надимається, не поводитьсь нечемно, не шукає тільки свого, не рветься до гніву, не думає лихого, не радіє з неправди, але тишиться правдою, усе зносить, вірить у все, сподівається всього, усе терпить! Ніколи любов не перестане!» Її основою є здатність прощати, уміння жити за головним біблійним правилом – чинити те, чого бажаємо від інших.

Сила Божої любові – найбільша у світі. Тільки вона може збудувати, об'єднати, врятувати. Її міць поборює зло та сіє чесність, справедливість, добро, жертвовність і милосердя, наділяє спроможністю змінити спосіб життя і йти за Христом. Іти дорогою миру, злагоди, правди. Боже Слово вчить любити Бога, ближніх і навіть ворогів. Українець же для українця не ворог, а найближчий брат. Підтримати, допомогти, захистити одне одного – це природний поклик душі, з яким ми приходимо в цей світ. Тож варто до нього прислухатись. Дотримуючись заповідей любові, ми вимостимо собі спасенну дорогу. З Божою допомогою вона легка, надійна і переможна.

Протоієрей Михайло МЕЛЬНИК,
с.Старі Кривотули,
Івано-Франківська область

МЕЧТЫ СБЫВАЮТСЯ

Пасторское служение предполагает встречи и разговоры с людьми разного возраста, социального положения, религиозных и мировоззренческих взглядов. За несколько лет работы мне пришлось провести множество индивидуальных бесед, в результате которых открывался внутренний мир человека, его боли и переживания, радости и печали. Большинство людей нуждались в поддержке. Многим удавалось помочь – добрым словом или делом. Но были и такие, которые упорно игнорировали наставления и советы, не желая что-либо менять в своей жизни.

Особенно это касалось тех, кто пребывал в плену алкоголя или наркотиков. Не понаслышке знаю, как тяжело справиться с этой бедой, поскольку сам был зависимым. В те времена, все больше погружаясь в кромешную тьму, я не находил выхода. Но Бог пришел в мою жизнь и спас. Он освободил меня, просветил разум. Я поверил в то, что более двух тысяч лет назад Иисус Христос на гол-

гофском кресте искупил все мои грехи, даровал свободу от проклятий. И, слава Богу, наркотические оковы пали, алкогольный смрад остался позади. А в сердце родилось огромное неугасающее желание помогать таким же несчастным, каким был я.

Из собственного опыта и на примере других освобожденных убедился, что страдающий любого рода зависимостью не может вырваться из рабства, оставаясь в привычной для него среде. Окружение не вы-

пускает жертву, отбивает желание преобразований и буквально уничтожает ее. Поэтому для такого человека важно поменять не только круг общения, но и жизненный уклад и даже место жительства (хотя бы на время). Так родилась идея со-

здания учреждения для реабилитации, где измученные люди могли бы остановиться, получить квалифицированную помощь, облегчить душу в откровенной беседе, услышать Божье Слово.

И я начал молиться. Мно-

Практичне християнство

го размышлял. Представлял, каким будет это заведение, как будет проходить процесс реабилитации. Бог посылал мне людей, которые, уже работая в этой сфере, охотно делились опытом. Постепенно вырисовывался проект приюта для нуждающихся в селе Скородистик, где я служу пастором. А потом наступил момент, когда Господь начал воплощать мечту в реальность. Мы узнали, что продается дом с большим участком земли всего за пять тысяч гривен (такая низкая цена была удивительной и воспринималась нами как факт Божьего устройства). Сумма небольшая, однако у нас не было даже такой. Но если Господь дает желание, то и заботится, чтобы оно непременно исполнилось.

В конце прошлого года я познакомился с пастором из России Львом Беловым. Он преподавал в миссионерской школе, в которой я когда-то был учеником. Общее дело, как известно, сближает. Этим летом Лев был у нас в гостях, вместе мы посещали церкви на западе Украины (газета

«Місто на горі» писала об этой поездке). Тогда я поделился со Львом мечтой о создании приюта. А через некоторое время он позвонил мне и сообщил, что хочет помочь деньгами. Моему удивлению и радости не было предела. Я благодарил Бога за то, что даже во время конфликта на востоке нашей страны, к которому причастна Россия, там есть люди, не безразличные к судьбам наших соотечественников.

Сейчас в приобретенном доме наша церковь делает капитальный ремонт, приводит в порядок земельный участок и хозяйственные постройки. Уже есть первые реабилитанты. Бог продолжает нас вдохновлять, располагает сердца людей помогать нам материально. Отрадно, что наши благие намерения стали реальностью. Еще раз убедился: если Господь увидит в сердце человека желание помогать другим, то будет содействовать в решении самых сложных задач. А для Него нет ничего невозможного.

Владимир СЕМИОНКИН,
с.Скородистик, Черкасская обл.

Это свидетельство я посвящаю моему Господу и Спасителю Иисусу Христу. Он всегда рядом со мной. В трудные периоды моей жизни, состоящей из одной сплошной боли, меня хранила Его рука. Он провёл меня через то, через что сама никогда бы не прошла.

Родилась я в начале семидесятых в маленькой деревне Витебской области (Беларусь). В трехлетнем возрасте заболела. Приговор врачей был категоричен: никогда не бу-

дет ходить. Помню заплаканное лицо своей мамы. В больнице, сидя у неё на коленях и вытирая своими маленькими ручками ей глаза, из которых потоками струились слёзы, утешала: «Мамочка, не плачь». От этого она плакала ещё сильнее. Инвалидную коляску приобрести тогда было невозможно, и единственным средством моего передвижения стали мамины руки. Она носила меня везде, куда ходила сама. На колхозном поле сажала меня в снопы, поставленные домиком, оставляла два литра молока и шла со всеми рвать лён. Когда мама работала в огороде возле дома, я в это время, наигравшись на одном месте, начинала ползти – по-своему, передвигаясь только при помощи рук, сначала по комнате, а потом и во дворе. Поэтому на теле было много открытых незаживающих ран.

Зато снежная зима всегда приносила радость. Мама сажала меня на санки, привязывала к спинке пояском, чтобы не соскользнула, давала палки от лыж, и так я объезжала всю деревню без чьей-либо помощи. Это занятие мне очень нравилось. Но однажды, нагулявшись и замёрзнув, я вернулась домой, и мама посадила меня у печки на маленький стульчик погреться. Она в другой комнате с братом занималась уроками. Печка топилась, потрескивали поленья, а я задумчиво смотрела на огонь. Так бы и сидела, пока не сгорят дрова. Но в какой-то момент Господь послал мне мысль, что нужно погреть ножки. Я начала подтягивать штанишки, и вдруг вместе с ними «поехало» что-то мокрое. Испугавшись, я закричала. Прибежала мама. В одно мгновение она схватила нож и разрешила на мне штанины. Обнажились страшные ожоги. Из-за отсутствия чувствительности в ногах я не ощущала, что они горели. Чёрную, обуглившуюся кожу снимали уже в больнице. Помню колодцы крови в глубоких ранах на моих коленях...

Были в детстве и приятные события. Навсегда остался в памяти день (мне тогда было лет десять), когда у меня появилась первая коляска. Это была большая радость для меня и для мамы, руки которой могли хоть немного отдохнуть. Я с тех пор стала более самостоятельной, могла сама поехать, куда хотела. В семье я была младшим ребёнком. Все меня очень любили,

ОБРЕЛА САМОЕ ЦЕННОЕ

но все же иногда я чувствовала себя обделённой. На первое сентября брату и сестре всегда покупали что-то новое, а мне – нет, ведь в школу я не ходила. Огорчалась, потому что приходилось донашивать то, из чего выростали они. Наверное, именно поэтому хорошо помню момент, когда папа подарил мне два учебника – математику и букварь – и сказал, что по ним я буду учиться читать, писать и считать. Так началась моя школьная жизнь, приносящая мне большое удовлетворение. Училась я дома сама. Учителя приходили только год, потом отказались. Помогали мама и сестра. Ирина приносила со школы учебники и прошлогодние классные журналы. Таким образом я проходила программу за каждый очередной класс на протяжении семи лет. Этот налаженный процесс снова неожиданно прервала болезнь.

Мне только исполнилось семнадцать. Была пора, когда в садах

пели соловьи и благоухала сирень, а мальчики провожали моих подруг с танцев. В мою жизнь постучалась смерть. Высокая температура сжигала меня. И так на протяжении года. Ее ничем не удавалось сбить. Врачи не могли установить диагноз. Я уже не в силах была ни кушать, ни двигаться, ни даже сидеть. Родные свыклись с мыслью, что меня уже не спасти. Но я не хотела умирать. Когда все уходило, я плакала и просила помощи у Бога. С маминих слов знала, что Он есть и что Он всё видит, всё знает и всё может. Эти познания очень помогали мне молиться. Бог услышал меня и дал избавление через руки врачей. Чудесным образом мне, деревенской девочке, посчастливилось попасть в столичную клинику. Там меня в течение года возвращали к жизни, а ещё через год сделали операцию по удалению правой почки, которая уже давно не функционировала и отравляла весь организм. Так Небесный Отец ответил на мою молитву, в который раз помиловав меня, даровал мне жизнь.

Но на этом бедствия для нашей семьи не закончились. Вскоре ушел в иной мир отец – его погубило при-

страстие к спиртному. А в 1992 году в наш дом вновь пришло страшное горе – мама и брат попали в автомобильную аварию. Брат погиб сразу же, на месте. Маму в тяжелом состоянии, со сложной черепно-мозговой травмой, забрали в реанимацию. Опять я плакала и молила Бога оставить ее в живых. Господь услышал меня. К маме вернулось сознание. Начала восстанавливаться память. Первой она узнала меня, наверное, я была ближе всех к её сердцу. Со временем мама окрепла и начала потихоньку ходить. На все это ушли долгие месяцы, на протяжении которых я ждала ее из больницы и молилась Богу, чтобы Он дал мне силы за ней ухаживать. Не могла согласиться с тем, что самый дорогой для меня человек будет доживать свои дни где-то в доме престарелых.

Забрав маму домой, всему учила ее заново. Полная дееспособность к ней так и не вернулась. Все

то, что врачи сразу не смогли мне помочь, в витебской больнице я обрела самое важное, что может получить человек на земле, – спасение и вечность с Богом. Тогда я была в очень тяжелом состоянии, нуждалась в помощи, и Бог посылал верующих людей, которые при каждом посещении проявляли ко мне милосердие, молились за меня, ободряли, всячески поддерживали. Я была очень благодарна им и Богу. Так в один из дней и покаялась, приняла в свое сердце Иисуса Христа, отдала себя и свои беды в руки Господа. Вскоре меня перенаправили в Минск, где сделали операцию, чем вновь вернули к жизни. А через некоторое время я заключила завет с Господом – приняла водное крещение. Пастор Георгий Соловьёв совершил его прямо на дому. С тех пор прошло уже шестнадцать лет.

В 2005 году отошла в вечность моя мамочка. Все время мы жили вдвоем, поддерживая друг друга. Она была мне самым близким человеком, неизменно рядом со мной, на протяжении всей моей жизни. Я скучаю по ней. Но мамочка ушла к Господу спасённой, поэтому верю, что она ожидает меня на небесах. И это придаёт мне сил. Сестра с мужем, детьми и внуками живёт в Молдове. Они приезжают ко мне редко и ненадолго.

Но я не одна, в мой дом всегда приходят люди. Служу Господу своей квартирой – у меня собираются верующие. Мои гости нередко удивляются, что у меня чисто и аккуратно, что готовлю еду и сажаю цветы на клумбах. А для меня это привычно, ведь со всеми домашними делами давно справляюсь сама. Сейчас меня ничего не беспокоит, уже много лет, слава Богу, очень хорошее здоровье. Живя без Него, я даже не мечтала, что так может быть. Безусловно, в какой-то помощи я нуждаюсь. Кто-то помое окна, кто-то вскопает грядки. Когда езжу в церковь, на остановке всегда находятся мужчины, которые заносят меня в автобус прямо в коляску. Бог все устраивает. Он даже дал мне возможность обрести специальность вязальщицы и работать на фабрике художественных изделий. На деньги, заработанные своими руками, купила в квартиру мебель. Во всём этом я вижу Его милость и благость. А ведь могла остаться немощной и живущей с протянутой рукой.

Пусть история моей нелегкой, и вместе с тем наполненной Божьей славой, жизни послужит во благо тем, кому сейчас трудно и кажется, что положение безвыходное. Это не так – у Бога всегда есть выход. Пусть это свидетельство подкрепит ослабевшие руки, придаст силы уповать на Господа и верить в

Продолжение на стр. 4

ВИ СПАСЕННІ?
Якщо ви помрете сьогодні увечері, чи попадете ви на небеса?

Спогади

Якось мені довелося почувати розмову колеги з чужою їй жінкою. Та зателефонувала, щоб попросити Біблію, а згодом почала жалітися на когось, нарікати на самотність, на своє життя, здоров'я. Моя колега, попри свою зайнятість, дуже терпляче з нею спілкувалася, довго заспокоювала жінку, по кілька разів повторюючи те саме (видно, співрозмовниця не одразу все сприймала). Відчувалося, що Марина трохи нітиться, їй хотілося уже завершити бесіду, бо вже все сказала, що могла. Проте жінка все розповідала й розповідала – видно, мала потребу виговоритися. Бачачи, як Марина стримано і довго втішала літню людину, по завершенню розмови я запитала: «Скажи, будь ласка, ти до своєї матері теж така стримана і уважна?» «Ні», – відповіла вона.

І тоді мені знову згадалася (так буває не раз) моя мама і наші з нею стосунки. Пам'ятаю, як матуся чекала наших з сином приїздів до неї в село. Їй хотілося (я зрозуміла це набагато пізніше) не так моєї допомоги в городі, як просто нашої присутності. Через хворі ноги вона вже не могла працювати, навіть виходити на город не могла, лише по повір'ю ледве пересувалася з допомогою костилів. Сидячи на лавці під хатою, завжди виглядала нас на вихідні. Часто тримала для нас щось смачне, чим пригостили її сусіди, а також щоразу готувала нам, хоч їй було нелегко, картоплю по-селянськи, яку ми з сином дуже любили. Біля батьківської хати був чималий город, понад двадцять соток, і нам доводилося добре напружуватися, щоб встигати за вихідні його обробляти. І хоч для нас трьох (батька вже не було. Як і мого чоловіка.) цілком вистачило б городини із значно меншої ділянки, ніж ми обробляли, проте в селі тоді не було прийнято засівати частину землі травою, щоб менше тратити сил на обробіток, або, тим більше, просто покинути шматок землі необробленим. Тож думка, що скажуть люди, не давала нам сміливості вдатися до якогось із цих методів полегшити собі життя. Наважилися ми це зробити аж тоді, коли я одного разу під час чергово-

го приступу головного болю лягла на межі під деревом і не могла не лише сапати, а й уже дійти до хати. Мій син-п'ятикласник з відчаю пішов до бабки і рішуче заявив, що «ми більше не будемо доглядати весь цей город, щоб моя мама не вмерла через нього». Після того мати й запропонувала ділянку, що засаджувалася городиною та кукурудзою, скоротити майже вдвічі. Решту землі хтось

в таку пору робота? – вони завжди щось робили. Хіба що ввечері тато, бувало, читав угорськ газету чи поеми Т.Г.Шевченка, а мама й тоді мала якусь хатню роботу. Дуже хотіли нас, дітей, «ввести в люди». Мене до господарської роботи залучали здебільшого тоді, коли я ввчила уроки (брати мої тоді вже навчалися у вузах чи й працювали). Так що причин наших з мамою не зовсім

требувала, – стара людина, що згодом ще й перестала ходити і лише лежала). Я думала (точніше, десь воно було на підсвідомому рівні), що їй достатньо того, що вона в теплі, в чистоті, нагодована, тобто доглянута.

Мама лежала прикованою до ліжка шість років. Її страждання день у день і моє безсилля щось змінити гнітили, викликали болісне відчуття жалю, а деколи

верненою до стіни головою і не повертається до мене. Я дуже розтривожилася через таку її поведінку. Питала, чи щось у неї болить. «Нічого», – відповідала якось байдуже. Мені так стало страшно, що вона може померти, і жалко за нею, що я, одного разу будучи сама на дачі, дуже гірко плакала і, захлинувшись сльозами, просила у Бога прощення та щоб він її ще не забирив, аби я ще мала можливість доглядати її, приділяючи більше уваги та тепла. Дома просила у неї прощення. Плакали обидві. Мама ще з півроку прожила. Я стала іншою до неї. Заходячи в її кімнату, розповідала, кого зустрічала з наших сільських людей, які новини про село, родину чула, що збираюся робити, як її онук-студент. Раніше про все це їй доводилося у мене запитувати. Тепер вона хоч і слухала, але цікавості в її очах я так вже і не побачила. З тих пір в мене всередині щось надірвалося. Я усе почала бачити по-іншому. З роботи просто гналася додому. Жила вже з якимось каменем на серці, хоч і молилася до Бога, щоб той камінь забрав. Напередодні того трагічного дня, коли вона вже зовсім не вживала їжі, я силою запихала їй потерте яблуко, яке вона не ковтала, а мені здавалось, що кожна ложечка його – це додаткова хвилинка її життя. Так не хотілося розлучатися з дорогою мені людиною. Знову вибачалася перед нею, що не вміла любити її, як треба любити рідну матуся. Відчувала, що в маминому серці немає образи на мене, лише любов. Вона дуже любила мене. Наступного дня... в останню мить... не хотіла відпускати її – своїм риданням вернула. Аж поки подружки не вивели мене, а за неї почали молитися...

Минуло вже сім років. А в серці, як згадую маму, й досі щемить. Коли доводиться бачити чиесь байдуже, а буває, й гірше якесь ставлення до тих, хто дарує нам життя, хочеться сказати: «Любіть їх і дорожте ними, щоб потім не картати себе решту свого життя».

Матері, звичайно, все нам прощають, і Бог прощає, але камінь з серця чомусь не забирається – ми носимо його, мабуть, до останнього свого дня.

Марія КАМБУЛЮК,
Черкаська область

АБИ НЕ НОСИТИ КАМІНЬ НА СЕРЦІ

із сусідів чи, може, якийсь наш свояк засіяв люцерною.

Чому я про це згадую? Мені здається, що в ті роки приїзд до мами в мене підсвідомо асоціювався з важкою працею на городі, і так само несвідомо десь зародилася оманлива думка, що моїй мамі потрібна не так я, як мої руки. Зараз розумію, що це були якісь мої біль і образа на життя. Крім того, ще й раніше, у шкільні роки, в нас з мамою стосунки не були надто близькими, ніжними, люб'язними, як зараз у сім'ях, коли мама з дочкою – подружки і діляться одна з одною таємницями. Мої батьки були працюючими, порядними, людяними, боялися Бога, на свята (як і більшість тоді) ходили до церкви. Скільки пам'ятаю – вони весь час важко трудилися, дуже стомлювалися і навіть узимку, коли, здавалось, яка

близьких стосунків не було. Просто у селянських сім'ях, де головною складовою життя була праця від зорі до зорі, такі взаємини склалися у всіх. На якісь душевні, глибоко особистісні розмови не було ні часу, ні, мабуть, розуміння. Я соромилася, наприклад, признатися мамі у своїх школярських симпатіях, запитувати про щось дівоче. Хоч, звісно, батьки нас любили.

Коли мама вже не могла доглядати себе сама, я забрала її з села до себе. Лише пізніше зрозуміла, що означає людину похилих літ, яка все життя прожила на землі, у власному кутку, поселити у міській квартирі. До того ж – мало спілкуватися з нею, бо весь час зайнята роботою (так я вважала тоді, а тепер розумію, що просто не усвідомлювала, що треба приділяти їй ту увагу, якої вона по-

навпаки – гнів чи роздратування. Бувало, я лише переступала поріг, прийшовши з роботи, як мама зразу ж кликала мене, найчастіше казала, що хоче їсти. А я сердилася: «Мамо, дайте хоч руки помію та переодягнуся». Тепер знаю, що не їсти хотілося їй, а моєї уваги, розради, втіхи, просто моєї присутності. Я ж швиденько її годувала (при цьому, пам'ятаю, могла гніватися в серці, що вона довго жує) і знову бігла на роботу. Іноді, коли мені було особливо важко, я навіть подумувала: «Чому Бог її ще не забиратиме?»

Та все змінилось десь за півроку до її відходу. Мама почала погано їсти і стала якоюсь байдужою – вже не кликала мене, коли я приходила додому, майже нічого не розпитувала, як я була в її кімнаті. Бувало, заходжу, а вона лежить з по-

ОБРЕЛА САМОЕ ЦЕННОЕ

Продолжение, начало на стр. 3
лучшее, поможет принять Его безграничную милость и найти путь к Его сердцу.

...Вся моя жизнь является Твоей славой, Господь! Когда в юности меня одолевала смертельная болезнь, не было помощи от врачей и ночью в агонии своих страданий я металась в постели, не находя прохладного места для измученного тела, Ты был рядом. Слёзы лились из глаз, и я взывала к Тебе, ведь больше никто меня не слышал, никто не внимал моим мучениям. И Ты, Господь, не позволил смерти поглотить меня. Ты

определил мне дни и начертал путь жизни. От Тебя пришло избавление. Когда я была никем в глазах людей, в Твоих я была значима и драгоценна. Ты был так терпелив ко мне! Ты долго искал путь к моему сердцу. Благодарю Тебя, Господь, что Ты был настойчив, что цена Твоих страданий на кресте не показала для Тебя слишком высокой, чтобы приобрести меня для вечности. Благодарю за безусловную любовь ко мне, за Твое участие в моей жизни и путь спасения, который Ты для меня начертал.

Нина ЕМЕЛЬЯНОВА, Витебская обл., Беларусь

ЗАПРОШУЄМО ВАС
НА БОГОСЛУЖІННЯ

